

TALL 16

**Cant III
L'encís**

Entre els arbres de l'illa delitosa
l'enamorat Gentil està adormit;
són los flonjos coixins a on reposa
de farigola i xuclamel florit.

Verds gessamins de torcedisses branques 5
li fan de cortinatge i cobrecel,
donant amb sa estelada de flors blanques
flaire al zèfir, a les abelles mel.

Com les rosses abelles, quan l'obiren 10
van a veure'l les goges a plaer,
lo voltegen, aguaiten i remiren,
com son més ric brillant un argenter.

Los dos arcs de ses celles fins i hermosos 15
l'una retrau, l'altra son ample front,
l'altra sos llavis de clavell desclosos
on lo somrís placèvol mai se fon;

eixa el cabell de seda que rosseja 20
com la claror primera del matí,
s'escampa, es rutlla, s'esbadia, oneja,
riu que trena ses ones amb or fi.

Amb mà atrevida una li trau l'espasa
i en ella es mira com en clar espill,
com nin que juga amb una ardenta brasa,
sos tendres dits posant en greu perill.

Mes ja tallant les herbes que el sostenen 25
i testes sostenint-les per llur peu,
al cavaller totes plegades prenen,
signant-los-ho rienta Flordeneu.

De violers i molses en llitera 30
amb silenci lo duen a l'estany
on frissosa una góndola l'espera,
com lo cisne de gebre dins son bany.

Així en son bres de vímets i ridorta, 35
sens adonar-se'n son angèlic nin,
una amorosa mare lo transporta
en plàcid son mentres està dormint.

TALL 17

Llisquívola és la proa i cisellada
pel més traçut pastor del Pirineu,
en la toia de flors amb què està ornada
se veuen les mans d'or de Flordeneu. 40

A cada banda voguen tres remeres
de verd vestides, com lo mes d'abril,
soltas al vent les fines cabelleres,
per si calen més llaços a Gentil.

A la primera i més suau remada, 45
se posen totes sis a refilar;
així entre onada perlejant i onada
refilen sis sirenes de la mar.

–Somia –canten–, somia,
deixa volar ton cor bell, 50
mentre el somni no es desnia,
com de sa branca l'aucell.

Aigües de neu te bressolen,
te vetllen cors virginals,
eixam d'abelles que volen 55
del teu hermós a l'encalç.

Los somnis són unes ales
per volar dintre l'Edem;
mentres dins tu te regales
nosaltres te bressarem. 60

Te bressarem sobre roses,
tot cantant-te un himne dolç,
de dia el de les aloses,
de nit, lo dels rossinyols.

Somia, Gentil, somia, 65
deixa volar ton cor bell,
mentre el somni no es desnia,
com de sa branca l'aucell.–

TALL 18

- Lo jove somrient ha els ulls desclosos:
dorm o somia encara lo seu cor?;
mes veu los de la Fada més hermosos,
i tot ho explica a sa faicó l'amor. 70
- Deixa la barca que rellisque i corre,
deixa que estime a Flordeneu son pit;
prou trobarà la barca bancs de sorra,
prou esculls trobarà son esperit. 75
- Ja el rem s'atura i mig s'adorm a estones,
deixant als dos somriure i somiar,
com s'adorm un penyal dintre les ones
quan amb elles se cansa de lluitar. 80
- Ja rossola suau sobre l'argila,
ja el llaüt se revinclu en lo sauló,
ja rellisca onejant com una anguila
de l'àliga marina al tenir por.
- L'estany se divideix en amples braços,
com en branques i brots roure aglaner,
i surten tots a dar festívols passos,
com nins ajogassats dintre el verger. 85
- Dels plorosos desmais besen la soca,
coronen los oasis de verdor,
saltironen com xais de roca en roca,
donen a beure perles a la flor. 90
- Deslliguen més enllà ses cabelleres
i floregen les ones riu avall,
com nàiades que naden juganeres
en rieró de marges de cristall. 95
- Ja el rieró anguileja pel boscatge,
argentina llisona vers son cau,
ja en gorg mig aturant-se entre el fullatge,
darrere un vel verdós, sembla un ull blau. 100
- Plegats los rems, com ala que no vola,
los dits de les donzelles argentins
deixen córrer la barca tota sola,
corser que ben apresos té els camins.

TALL 19

Hi ha un pal d'argent enmig de la barqueta, 105
on pengen una vela de llenç d'or,
ala batent d'esquívola oreneta
que voleia cantant de l'aigua a flor.

Ses cordes són garlandes de fullatge 110
trenades per l'amor de bon matí;
prenent-les per vidalbes del boscatge,
s'hi posen lo verdum i el francolí.

La barca amb ells papalloneja a estones, 115
de ses esteles amb lo floc d'argent
lligant de riba a riba en mar sens ones
eixos oasis que no té l'Orient.

Si s'amorra en lo marge alguna volta, 120
des de la proa un braç la torna a solc,
i lliure es balanceja i desimbolta,
duent estols de nimfes a remolc.

Lliris d'aigua nevats i meravelles
los ofereixen gots d'olor suau,
semblen pures i efímeres estrelles
que hi deixà caure aquest matí el cel blau.

L'hermós blauet que entre nenúfars nia, 125
vola gaudint-se al seu voltant joliu,
ramellet de gemada pedreria
que es trameten jugant l'herbei i el riu.

Los arbres, ajupits sobre les ones, 130
formen arcades de fullatge i ponts,
deixant caure ses flors com papallones
que a posar-se davallen a sos fronts.

De l'aromer ne plouen de groguenques, 135
de volves d'or del Potosí polsim;
del magraner, poncelles vermellenques,
de pedres fines irisat ruixim.

TALL 20

En l'ombrívola aubaga de Betera
al cor penetren d'obelisc de gel,
caverna a on diàfana gelera
traspuar deixa la claror del cel. 140

Eixa encantada habitació és una ala
del palau de la goja solellós;
al veure'l ell entrant des de l'escala,
enyora menys lo firmament clarós.

A l'últim bes del sol ponent, blanqueja 145
com un colom entre el fullatge verd;
perquè de lluny algun pastor no el veja,
de cortines de boira s'ha cobert.

Està enmig de l'estany com una estrella
florida enmig del cel de juliol, 150
nimfea colossal que s'esbadella
al bes de les escumes i del sol.

Per ses arrels lo lliguen a la vora,
com branques de coral esblanqueït,
quatre ponts de cristall del que atresora 155
la serra en ses entranyes de granit.

Un d'ells al cim de Canigó encamina
per viarany rivetejat de flors,
que al pujar-hi la fada, llur regina,
aboquen a sos peus tots sos olors. 160

És de marbre d'Isòvol una Alhambra
penjada entre la terra i firmament;
servir podria al sol mateix de cambra
si lluny trobàs son llit de l'Occident.

És tot ell d'arabesca arquitectura 165
que d'Orient portaren les hurís
per distraure amb sa màgica hermosura
als que, romeus, pujam al paradís.

Arcades de cristall se succeeixen,
altres deixant-ne veure ençà i enllà, 170
damunt blancs capitells a on floreixen
palmeres que l'abril enjoïellà.

Rengleres de pilars, com jones de marbre,
alcen en l'aire cúpules de gel,
com sosté sa brancada el tronc d'un arbre, 175
entre fruites i flors mostrant lo cel.

Les cúpules coronen l'ampla sala
on dringa la vaixella d'or i argent,
la perdiu blanca sos perfums hi exhala,
gerda xicoira l'apetit hi encén. 180

TALL 21

Allí grogueja la daurada bresca
de regalada mel de romaní;
allí escumeja llet de daina fresca,
més blanca que la gebre del matí.

Lo préssec d'Illa com pom d'or rosseja, 185
no tant com lo raïm de Tarascó;
la cirera d'arboç hi vermelleja
amb lo gínjol rient i l'ametlló.

La magrana pledeja amb la maduixa 190
a qui traurà més ensucrats robins,
que un brollador d'aigua d'olors arruixa,
umplint la sala de remors divins.

A cada corn de taula himnes entona 195
de donzelles un cor amb veu suau,
lo clavicímbol que entre lires sona
umple de rius de música el palau.

Los aucells a les cítares responen, 200
naturalesa i art dant-se la mà,
entre columnes i arbres que confonen
lo remor del convit amb lo boscà.

Monocordis responen a les merles,
a la tenora el tendre rossinyol,
llançant les notes com ruixats de perles
que l'orella del cor cull en son vol.

TALL 22

Mes per Gentil són música més dolça
los batements del cor de Flordeneu,
d'aqueixa lira virginal que ell polsa
en l'albada feliç de l'amor seu. 205

Enlluernat pel sol de sa bellesa,
s'arrossega a sos peus com un esclau,
i, en el cel de sos ulls sa ànima presa,
lo cel hermós li sembla menos blau. 210

Respira los perfums d'aqueixa rosa,
eflivi de l'Edèn embriagador;
pobre Gentil!, bé massa l'has desclosa
ta ànima bella a son primer amor! 215

Quan l'astre rei, cansat de sa carrera,
baixa a cloure los ulls en Occident,
la reina de les fades encisera
diu a Gentil, del seu amor sedent: 220

–Vine a la tèbia llum de l'hemisferi,
de nostre amor sens mida conversant,
les fites a seguir de nostre imperi;
veges si el trobes prou hermós i gran.

Vosaltres –diu, tot baix, a ses companyes–
penyores me dareu de vostre amor,
per rius, estanys, planícies i muntanyes
cercant quiscuna son joiell millor; 225

i d'eixa serra en la més alta cima,
al ressortir lo sol en Orient, 230
quan jo em despose amb qui el meu cor estima,
siau demà matí a fer-li'n present.–

Volta el palau marmòrea galeria
que sostenen dos rengles de pilars,
tot de cristall sembrat de pedreria, 235
tribut que duen eixos rius als mars.

Aèrea escala a cada cap s'esbranca,
baixant-se a unir les dues al jardí,
és com la neu sa pedra menos blanca,
los poms de la barana, d'argent fi. 240

Arriat per set daines amansides,

allí els espera un carro volador;
pren, al pujar-hi, Flordeneu les brides
i se'n porta a volar son aimador.

Cant III. L'encís dins *Canigó*

Volum segon de "Totes les Obres" de Jacint Verdaguer: "Poemes llargs .Teatre", a cura de Joaquim Molas i d'Isidor Cònsul, Barcelona: Proa, 2003.

Reproducció autoritzada per Grup 62.